

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

§. III. An, & quando probent testes inter se contrarij?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

tandum peccatum, & conditiones requisitas in *c. Licet 47. h. t.* habeant, ac deponant ab eadem persona, & quidem eodem loco ac tempore &c. audivisse se; in quibus casibus, si non in omnibus plena fides ex talium testium depositione habeatur, potest tamen infamato, & contra quem taliter depositum est, indici purgatio canonica, uti patet ex *cit. c. Tam Literis &c.*

§. II.

De Testibus singularibus; eorumque probatione.

Contestes in hac materia dicuntur illi, qui unum idemque factum testantur, singulares verò testes dicuntur illi, qui de diversis factis testantur; & hæc testium singularitas alia est adversativa, si dicta eorum testimonia, vel depositiones in se repugnent. Alia est diversificativa, si testes deponant de factis non contrariis sibi invicem, sed diversis & nihil se mutuo juvantibus, prout factum est in casu *Capituli Cùm tamen 16. h. t.* Alia denique testium singularitas est cumulativa, sive admniculata, si deponant scilicet testes de actibus diversis, se mutuo tamen adjuvantibus, quia depositiones talium testium diversæ quidem sunt, ad eundem tamen finem tendunt, ut si de possessione agri sit quæstio, & testetur unus vidisse se Titium seminasse agrum talem, alius verò testetur vidisse se, quòd Titius hunc ipsum agrum messuerit. His notatis.

Certum est primò, testes ut plenam fidem faciant, non debere esse singulares, contraria, vel diversa prorsus testificantes, sed debere esse contestes de uno eodemque facto in specie testificantes,

prout habetur, ex *c. Bona 23. de electis ex c. Cùm dilectus 32. eodem. junctâ Glor. rã. V. Probatio. & ex cit. c. Tam Literis junctâ Glor. rã. V. soli.* Ita ut non tantum in substantia delicti convenire debent testes, sed in tempore etiam & loco ut plenam ad condemnandum reum puniendum pœnâ ordinariâ fidem faciant. Possunt tamen magnam contra Reum præsumptionem facere, si de diversis actibus diverso tempore factis deponant; & si deponant de diversis actibus, murò tamen se adjuvantibus, possunt non tantum in casibus plenè nonnunquam probare, sed etiam in causis criminalibus, ut loquitur de actu suâ naturâ successivâ, & iterabili, & hic testatur se hodie vidisse in tali loco v. g. Titium, alter testatur altero se die in eodem loco vidisse Titium &c. vel si testatur hic, ex oculis suo turbatum exire se vidisse Titium, alter testetur vidisse se fugientem Titium. Tertius testetur de oculis & longa inimicitia.

§. III.

An, & quando probent testes in se contrarij?

Nihil probant, si duo tantum probentur, & hi sibi invicem contrariantur in suis depositionibus (cùm utriusque pro utraque parte contradicentis non habeatur testis tantum) nisi alter testis in tantum prævaleret alteri dignitate, & vitæ bonitate, ut Juramentum ipsi offerri posset à Judice in supplementum probationis, cùm sapè non tam ad materiam, quàm ad qualitatem testium attendendum sit, & hinc si plures testes probentur

producantur, quorum aliqui pro certo quodam facto deponunt, & contestantur, unus verò his contradicat, non evertit quidem hic plenam probationem à contestibus habitam, si omnes illi fuerint idonei testes, potest tamen hic unus, si multum dignitate ermineat, multum minuire fidem illorum, ut juramento suppletorio locus esse possit. *c. In nostra 32. h. t.* Ex quo cap. etiam habetur, quòd in casu plurium pro utraque parte testium productorum Judex etiam attendere debeat ad qualitates depositionum, qui probabiliora & vero similiora deponant, & in casu aequalium depositionum pro reo in favorabili causa sit pronuntiandum, & universim etiam dici potest, quòd testibus nonnunquam pro una parte productis, qui contradicunt alterius partis testibus, plus credendum sit, veluti si testes unius partis sint melius informati. Secundò, si hi in specie deponant, cum alii tantum deponant in genere. Tertio, si dicti sui rationem hi reddant, alij verò non. Quarto, si ab honestiore & digniore persona producantur; illi verò à minus digna & vili. Quintò, magis etiam creditur testibus affirmantibus, quam negantibus, si deponant super negativa ad locum, tempus &c. quæ cadunt sub sensum, coarctata.

§. IV.

An, & quomodo testes contraria deponentes sint conciliandi?

Conciliatio hæc testium dissidentium ad Judicem pertinet, qui ita interpretari eorum depositiones debet, si fieri possit, ut de diversis actibus videantur testati fuisse, ad vitandam contrarietatem & perjurium, ut colligitur ex *c. Cum Pirhing. Compend.*

tu 16. h. t. (delictum, enim non est facile præsumendum, aut puniendum. *juxta Regul. 2. de Regulis juris*) ita ut testes habeantur singulares, nihil sibi contradicentes, nisi manifesta sit contrarietas *juxta Glossa in c. In nostra 32. V. Adversa. h. t.* Debent autem testes dissidentes sic conciliari, etiam si ex parte una plures eorum sint, quam ex parte altera, quia eadem militat ratio etiam in hoc casu, ita ut in significatione minus propria alterius dictum summi nonnunquam possit, modò talis conciliatio sit probabilis, & non fiat ad effectum condemnationis in criminalibus, neque fiat circa actum non reiterabilem &c.

§. V.

An probeat testis varians, vel sibi ipsi contrarius?

Testis varians, qui in judicio summario aut in negotio inquisitionis deposuit, si postmodum in judicio plenario & ordinario diversa deponat, super eodem facto, & coram eodem Judice, quamvis juratus deponat, non valet testimonium *arg. c. Per unam 10. De probat.* Cum enim veritatem se dicturum sponderit, aut juraverit, contraria autem vera esse non possunt, merito de falsitate suspectum se facit, & nihil probat, si tamen in ejusdem judicij instantia, & inter easdem personas, denuò examinatus testis contrarium dicat ei, quod in alio examine prius dixerat, tum regulariter statuit priore ejus dicto, si utrumque sit judiciali juramento firmatum. *Argu. cit. c. Per unam, & colligitur ex c. sicut 9. h. t.* (Neq; enim in potestate testis debet esse, parti pro qua prius deposuit, postmodum præjudicare, & evertere per negationem